

една силна крѣпость. Но прѣзъ втората половина на V вѣкъ той е билъ прѣвзетъ и съсипанъ отъ Атила, слѣдъ смъртъта на когото е миналъ въ ржцѣтъ на есготитѣ¹⁾. Послѣ Константинъ Велики го е украсилъ, като негово родно мѣсто, съ великолѣпни сгради, а Юстинианъ, организаторъ на византийската държава, въздига наново крѣпостъта и го направя невъзможна за прѣвземане твърдиня²⁾.

Български е билъ градътъ Нишъ отъ врѣмето на Крума. Трѣбва да се прѣдполага, при липсата на положителни данни, че Крумъ го е завоювалъ прѣзъ 809 год., слѣдъ като е разбилъ гърцитѣ при София. Но когато Василий Българоубиецъ сломява българската мощъ въ Македония на 1018 г. и подчинява българската държава на византийската, Нишъ минава подъ негово владичество, макаръ и за кжсо. На 1040 год. пламва възстание въ западнитѣ прѣдѣли на България — въ Скопие и Нишъ — и народътъ провъзгласява за царъ Самуилова внукъ Петра Делияна³⁾. Ще рѣче, слѣдъ 21 година Нишъ отново влиза въ границитѣ на България, макаръ и за малко: Петъръ Делиянъ бива измѣнически ослѣпенъ и градътъ отново пада въ ржцѣтъ на гърцитѣ. Прѣзъ 1072 год. маджаритѣ за пръвъ пжтъ прѣвзематъ Нишъ и го разоряватъ. Избранитѣ на слѣдната година отъ българгарскитѣ боляри, събрани въ Призрѣнъ, за български царъ Петъръ Бодинъ, го отнима отъ маджаритѣ, за да го прѣдаде не слѣдъ много врѣме отново на гърцитѣ. Нишъ пакъ бива взетъ отъ българитѣ прѣзъ врѣмето на Асѣния II и владѣнъ отъ тѣхъ до 1330 година, когато е завзетъ за пръвъ пжтъ отъ сърбитѣ слѣдъ знаменитата битка при Велбжджъ (Кюстендилъ) на 28 юни, въ която тѣ разбиха и убиха българския царъ Михаила Бдински. Slѣдъ смъртъта на Душана Нишъ е билъ владѣнъ отъ разни сръбски князе до 1385 г., когато турцитѣ го прѣвзематъ слѣдъ 25 дневна обсада. Или всичко Нишъ е билъ владѣнъ отъ сърбитѣ само 55 години⁴⁾.

¹⁾ Р. С., Града Нишъ и Нишкото поле, сп. „Воененъ журналъ“, г. XI, кн. 4, стр. 443 отъ 1899 г. Сжщо — Трговачки центри и путови, стр. 33.

²⁾ Трговачки центри и путови, стр. 33—34. Сжщо — Йор. Ивановъ, Сѣверна Македония, стр. 12.

³⁾ Йор. Ивановъ, Българетѣ въ Македония, стр. 16—17. Сжщо — Р. С., Града Нишъ и Нишкото поле, „Воененъ журналъ“, г. XI, кн. 4, стр. 443.

⁴⁾ Р. С., Града Нишъ и Нишкото поле, стр. 444. Сжщо — Иширковъ, Западнаитѣ краища на българската земя, стр. XIII и стр. XLVIII — М. Ъ. Милићевитъ, който говори твърдѣ обстояно върху миналото на Нишъ, не поменава нищо нито за годинитѣ, прѣзъ които е билъ владѣнъ отъ българитѣ, нито изъкъ за тия, прѣзъ